

Investigating the Relationship between Self-Confidence and Media Literacy in Using Students' Social Network (Shad) from the Perspective of Female Primary School Teachers in Doroud

Maryam Salimi

M.Sc. Student of Curriculum Planning,
Doroud Branch, Islamic Azad University,
Doroud, Iran

Mansour Torkiantabar *

Assistant Professor, Department of
Management, Shahr-e-Qods Branch, Islamic
Azad university, Tehran, Iran

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between self-confidence and media literacy in the use of students' social network from the perspective of female primary school teachers in Dorud by descriptive-correlation method. The statistical population of the study includes 398 female primary school teachers in Doroud. The statistical population of the study includes 398 female primary school teachers in Doroud, of which 196 were selected based on the Krejcie-Morgan table. Cooper-Smith (1967) standard self-confidence questionnaire was used to collect the required data for the research and a researcher-made questionnaire was used to measure teachers' media literacy in using social network (Shad). After collecting the questionnaires, the collected data were classified and analyzed using SPSS24 statistical software. Kolmogorov-Smirnov test was used to determine the normality of data distribution. The result of this test showed the normal distribution of collected data and therefore Pearson test was used to test the research hypotheses. The results of the study showed that from the perspective of female teachers in Doroud, between self-confidence and each of its dimensions (general self-confidence, job self-confidence, social self-confidence and family self-confidence) with media literacy in use Students have a positive and significant relationship with social network.

* Corresponding Author: torkiantabar@yahoo.com

How to Cite: Salimi, M. & Torkiantabar, M. (2023). Investigating the Relationship between Self-Confidence and Media Literacy in Using Students' Social Network (Shad) from the Perspective of Female Primary School Teachers in Doroud. *Journal of Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 10(37), 201-222. DOI: 10.22054/JKS.2021.62915.1464

Keywords: Confidence, Media Literacy, Student Social Network (Shad).

1. Introduction

A teacher is a person who needs to have high self-confidence due to the necessity of his job and profession, because he must act in his work environment and in relation to students, as well as in social communication and interactions outside the work environment in such a way that others can observe the indicators of a self-confident person well and be influenced by it. Nowadays, diversity in teaching and learning methods and patterns is required on the one hand, and advances in the field of information and communication technology on the other hand. So that teachers can strengthen their personal and social characteristics towards others and use them to advance their social and professional activities.

2. Literature Review

The results of studies and researches that have been carried out in Iran and also in foreign countries regarding the issue under study show that virtual space has an effect on the self-confidence of young people, in the sense that with the increase in the use of virtual space, the desire of users to communicate in the virtual space becomes more and in the real space becomes less. The findings of such studies have shown that with the increase in the use of virtual space among the respondents, the level of independence of the respondents increases. Accordingly, with the increase in the use of social networks among the respondents, the level of self-confidence of users who have social limitations increases. There is a relationship between media literacy integration. Also, teachers believe that the use of social networks can have destructive effects on their students, therefore they consider it necessary to teach media literacy skills to their students.

3. Methodology

This research has been done with the purpose of investigating the relationship between self-confidence and media literacy in students' use of social networks from the perspective of female elementary school teachers in Doroud City using a descriptive-correlational method. The statistical population of the research includes 398 female primary school teachers in Doroud City, and the sample size was determined to be 196 based on Cochran's formula. To collect the data required for the research, the questionnaire of Cooper Smith's self-

confidence questionnaire (1967) with a reliability coefficient of (0.84) and a researcher-made questionnaire of media literacy with a reliability coefficient of (0.81) were used. After collecting the questionnaires, the collected data were classified and analyzed using SPSS24 statistical software. Kolmogorov-Smirnov test was used to determine the normality of the data distribution, and the result of this test showed the normal distribution of the collected data, and for this reason, the Pearson test was used to check the research hypotheses.

4. Results

This research has been done with the purpose of investigating the relationship between self-confidence and media literacy in students' use of social networks from the perspective of female elementary school teachers in Doroud City using a descriptive-correlational method. The results of the research showed that from the point of view of female teachers in Doroud City, there is a correlation between self-confidence and each of its dimensions (general self-confidence, occupational self-confidence, social self-confidence, and family self-confidence) with media literacy in use. Students have a positive and meaningful relationship with the social network.

5. Discussion

Correct and optimal use of the media also requires media literacy, which gives a person the ability to search, identify, and use correct and accurate information. This ability has become very important for teachers, especially in today's world, where educational systems have seen many changes and have been tremendously affected by new information and communication technologies, so that lack of media literacy has an adverse effect on the effective presentation and transfer of course materials and concepts to students.

6. Conclusion

According to the results of this research and similar researches, it must be said that self-belief and self-confidence are a basic necessity for doing anything. Self-confidence increases a person's courage and logical courage to do his work and helps him to try to do it with faith in his abilities and capabilities. In the teaching profession, teachers need self-belief and self-confidence in using such media in order to properly and optimally use such media, because media change with

the passage of time, and for this reason, it is necessary for teachers to have knowledge. Update yourself in relation to knowing the media. Undoubtedly, no matter how much knowledge and awareness they have, in other words, high media literacy, this awareness and knowledge can increase their self-confidence in using all kinds of media and new information and communication technologies.

بررسی رابطه بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد دورود، دانشگاه آزاد اسلامی، دورود، ایران

مریم سلیمی

استادیار، گروه مدیریت، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

منصور ترکیان تبار *

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان (شاد) از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود به انجام رسیده است. روش پژوهش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل ۳۹۸ نفر از معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود است که حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی - مورگان ۱۹۶ نفر تعیین و به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز پژوهش از پرسشنامه استاندارد اعتماد به نفس کوپر اسمیت (۱۹۶۷) با ضریب پایایی ۰/۸۸ و برای سنجش میزان سواد رسانه‌ای معلمان در استفاده از شبکه اجتماعی شاد از پرسشنامه محقق ساخته با ضریب پایایی ۰/۸۱ استفاده شده است. داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS24 تجزیه و تحلیل شدند. برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنف استفاده شد که نتیجه این آزمون نشان از توزیع نرمال داده‌های گردآوری شده داشت و به همین جهت نیز آزمون پیرسون برای بررسی فرضیه‌های پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از دیدگاه معلمان زن شهر دورود بین اعتماد به نفس و هریک از ابعاد آن (اعتماد به نفس عمومی، اعتماد به نفس شغلی، اعتماد به نفس اجتماعی و اعتماد به نفس خانوادگی) با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان رابطه مثبت و معنی دار دارند. بر اساس یافته‌های این پژوهش و پژوهش‌های مشابه می‌توان گفت داشتن اعتماد به نفس و تقویت و ارتقاء سطح سواد رسانه‌ای

* نویسنده مسئول: torkiantabar@yahoo.com

۲۰۶ | فصلنامه علمی بازیابی دانش و نظام‌های معنایی | سال دهم | شماره ۳۷ | زمستان ۱۴۰۲

می‌تواند باعث افزایش توانایی گروه‌های مختلف جامعه در استفاده از انواع فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی شود و این مهم در حوزه آموزش و پرورش بر توانمندی معلمان در بهره‌گیری و استفاده بهینه از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) بسیار مؤثر خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: اعتماد به نفس، سواد رسانه‌ای، شبکه اجتماعی دانش‌آموزان.

مقدمه

اعتماد به نفس بنیادی‌ترین بخش شخصیت انسان است که بر تمام جوانب زندگی فرد نفوذ دارد. برخوردار بودن از اعتماد به نفس سالم و بالا یک ضرورت حیاتی است. اگر انسان ظرفیت‌ها و توانایی‌های خدادادی خود را نشناسد و باور نداشته باشد که می‌تواند با اتکا به نفس بر مشکلات و حوادث گوناگون فائق آید، بدیهی است که با مواجهه با کمترین مشکلات، خود را در بن‌بستی خواهد دید که سراسر زندگی او را تحت تأثیر خود قرار خواهد داد (بهارلو، هاشمی، ۱۳۹۸، ۱۵۰). اعتماد به نفس، از جمله مهارت‌های اساسی مورد نیاز قرن بیست و یکم است. اعتماد به نفس میزان تأیید، پذیرش و احساس ارزشمندی هر فرد نسبت به خود است، جزء پویا و دینامیک مفهوم خود بوده به طوری که پیشینه اجتماعی، بازخوردها، ارزیابی‌ها، انتظارات جامعه و اطرافیان نقش تعیین‌کننده‌ای در میزان آن دارد (Srivastava & Joshi, 2014). مفهوم سواد ثابت نیست و مبتنی بر تغییر نیازها و خواسته‌های افراد در یک جامعه است. با ورود رسانه‌های گروهی، واقعیت جدیدی پدیدار شد. متن نوشتاری به نوعی بخشی از برتری اجتماعی خود را از دست داد؛ زیرا قدرت تصویر و صدا به طور گسترده‌ای برای انتقال اطلاعات و دانش به دست آمده است. رسانه‌های جدید نظام‌های نشانه‌ای جدیدی را ایجاد می‌کنند که نیاز به مهارت‌های جدید دارد و فراتر از سواد کلاسیک است (Thoman & Jolls, 2003). پیشرفت‌های رسانه‌ای و فناوریانه به طور چشمگیری تغییر کرده است. با توجه به چشم‌انداز رسانه‌های نوظهور، مفهوم سواد گسترش یافته و نیاز به توسعه یادگیرندگان با سواد رسانه‌ای که تولیدکننده و همچنین مصرف‌کننده هستند، تقویت شده است. سوادآموزی در قرن ۲۱ مستلزم ادغام برنامه‌های درسی جدید در سیستم آموزشی کنونی است تا درک انتقادی دانش‌آموزان را به چالش بکشد و به آن‌ها کمک کند تا کدهای متنوع دخیل در سیستم رسانه‌ای معاصر را جذب کنند (Hattani, 2019). ممکن است در بسیاری از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی امکان اجرای دوره‌های کامل سواد رسانه‌ای برای آموزش معلمان امکان‌پذیر نباشد. با این حال، یکی از راه‌های ارتقاء سواد رسانه‌ای معلمان، گسترش، اشتراک‌گذاری و آموزش

درس‌های متناسب با برنامه درسی و دوره‌های سنتی است که معلمان پیش از خدمت ملزم به گذراندن آن هستند. به این ترتیب، سواد رسانه‌ای به‌عنوان یک استراتژی آموزشی یا آموزشی برای آموزش و یادگیری نه به‌عنوان یک موضوع جداگانه بلکه در تمام زمینه‌های موضوعی مورد توجه قرار می‌گیرد (Meehan et al., 2015). منابع انسانی کارآمد و پرانگیزه، در افزایش اثربخشی هر سازمانی نقش مهم و اساسی ایفاء می‌کنند. منابع انسانی عمده‌ترین سرمایه و عامل راهبردی هر سازمانی به حساب می‌آیند، به‌ویژه معلمان که تربیت‌کننده نسل آینده‌ساز جامعه هستند. معلمی که به مهارت‌های سواد اطلاعاتی مجهز است به‌خوبی می‌تواند این مهارت‌ها را به دانش‌آموزان خود منتقل نموده و یادگیرانی مادام‌العمر تربیت کند. علاوه بر آن می‌تواند با استفاده از این مهارت‌ها به جستجو، بازیابی و ارزیابی منابع علمی در زمینه روش‌های تدریس، مسائل علمی و کتب مکمل کتاب‌های درسی و غیره پرداخته و با دانش‌افزایی خود توانایی‌های فردی و علمی خود را بهبود بخشد و با اعتمادبه‌نفسی که از این امر به دست می‌آورد انگیزه بیشتری برای تلاش در محیط کاری و در راستای انجام وظایف محوله خود داشته باشد (مقدس زاده و همکاران، ۱۳۹۵، ۳۱۷). دوست محمدی و خجسته (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با اعتمادبه‌نفس و سلامت روان اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز کرمان پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد بین اعتمادبه‌نفس، نشانه‌های جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی، کارکردهای اجتماعی و افسردگی، رابطه وجود دارد. نظرات نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر حسب جنسیت و رشته تحصیلی یکسان است و بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و سلامت عمومی، اعتمادبه‌نفس، نشانه‌های جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی و افسردگی رابطه معناداری وجود دارد؛ اما بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و کارکردهای اجتماعی رابطه معنادار وجود ندارد. سلیمانی و کریمی (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر سطح اعتمادبه‌نفس جوانان پرداختند. نتایج بررسی آنان نشان داد که فضای مجازی بر اعتمادبه‌نفس جوانان تأثیر دارد به این معنا که با افزایش استفاده از

فضای مجازی تمایل کاربران برای ارتباط گرفتن در فضای مجازی بیش تر و در فضای واقعی کمتر می‌شود. همچنین داده‌ها نشان داد که با افزایش استفاده از فضای مجازی در میان پاسخگویان، میزان استقلال طلبی افراد پاسخگو افزایش می‌یابد. بر اساس این پژوهش با افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی در بین پاسخگویان میزان اعتماد به نفس کاربرانی که دارای محدودیت‌های اجتماعی هستند افزایش پیدا می‌کند. خسروی (۱۳۹۴) در پژوهش خود نتیجه گرفته که رشد روزافزون شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی باعث شده تا این شبکه‌ها به وسیله ارتباطی ضروری تبدیل شوند و با توجه به تأثیر این شبکه‌ها، گمان نمی‌رود که استفاده آن‌ها در آینده‌ای نزدیک کاهش یابد و این خود کاربران هستند که باید آگاهانه تصمیم بگیرند که به چه نحوی در مسیر صحیح و در جهت تعالی خرد جمعی از این شبکه‌ها استفاده کنند. طبرسا و نظر پوری (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای به بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش سیستم یادگیری الکترونیکی (ELS) بر اساس مدل پذیرش فناوری (THM) پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که فراگیران برخوردار از اعتماد به نفس در به کارگیری رایانه، به توانایی بیشتر خود در استفاده از سیستم یادگیری الکترونیکی برای دریافت مطالب آموزشی باور دارند و انتظارات بیشتری از توانایی‌های خود برای استفاده از سیستم دارند. در نتیجه سیستم را به عنوان ابزار مفیدی در امر یادگیری تلقی می‌نمایند و آن را می‌پذیرند. محمدی و جعفری (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی رابطه ویژگی‌های سازمانی، دانش، مهارت و نگرش معلمان مقطع دبیرستان با احساس اعتماد به نفس آنان در به کارگیری ICT در تدریس به این نتیجه دست یافته‌اند که:

- ۱- کارآموزی و جو حمایتی مدرسه رابطه مثبت و معناداری با احساس اعتماد به نفس معلمان در به کارگیری دانش و مهارت ICT در تدریس دارد. سابقه تدریس رابطه منفی و معناداری با احساس اعتماد به نفس معلمان در به کارگیری دانش و مهارت ICT در تدریس دارد.
- ۲- کارآموزی و جو حمایتی مدرسه رابطه مثبت و معناداری با دانش، مهارت و نگرش معلمان در کاربرد ICT در تدریس دارد و سابقه تدریس رابطه منفی و معناداری با دانش نرم‌افزاری، مهارت و نگرش معلمان در کاربرد ICT دارد.
- ۳- کارآموزی و جو

حمایتی به‌واسطه دانش نرم‌افزاری، مهارت و نگرش معلمان رابطه معناداری با احساس اعتمادبه‌نفس در به‌کارگیری دانش ICT دارد. مک‌نلی و هاروی^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی آموزش سواد رسانه‌ای در کلاس‌های درس امروز به لحاظ دانش، اعتماد و یکپارچگی معلمان پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین دانش، اعتمادبه‌نفس و ادغام سواد رسانه‌ای رابطه وجود دارد. مالورینو و همکاران^۲ (۲۰۲۱) در پژوهش خود به بررسی رابطه بین اعتمادبه‌نفس، خودکارآمدی، تردید، مفید بودن و سهولت استفاده از بسترهای یادگیری الکترونیکی در آموزش شرکتی در طول همه‌گیری کووید ۱۹ پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین هر یک از متغیرهای مورد مطالعه با استفاده از بسترهای یادگیری الکترونیکی رابطه وجود دارد. تامارانانا^۳ (۲۰۱۸) در پژوهشی به مطالعه اعتمادبه‌نفس معلمان و سواد رسانه‌ای آن‌ها در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان انگلیسی پرداخت. نتایج پژوهش وی نشان داد که صرف‌نظر از جنسیت، معلمان مورد مطالعه در استفاده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی برای آموزش زبان انگلیسی از اعتمادبه‌نفس بالایی برخوردار بودند. کلیک^۴ (۲۰۱۷) در پژوهشی سطح اعتمادبه‌نفس معلمان موسیقی در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای آموزش بر اساس متغیرهای قابل‌اندازه‌گیری مورد مطالعه قرار داد. نتایج این پژوهش نشان داد که بین متغیرهای جنسیت و سن تفاوت معنی‌داری در استفاده از فناوری یافت نشد. با این حال، سابقه کار حرفه‌ای، داشتن و یا نداشتن کامپیوتر شخصی و دسترسی به اینترنت در منزل، همگی تأثیر قابل‌توجهی بر اعتمادبه‌نفس در استفاده از رسانه‌های اطلاعاتی و ارتباطی داشتند. آسپاروهوا^۵ (۲۰۱۵) چگونگی تأثیر سواد رسانه‌ای و هنجارهای اجتماعی بر استفاده کودکان انگلیسی از شبکه‌های اجتماعی نشان داد که کودکان مورد بررسی از سواد

^۱. McNelly & Harvey

^۲. Malureanu et al.

^۳. Thamarana

^۴. KILIÇ

^۵. Asparouhova

رسانه‌ای پایینی برخوردار بوده و هنجارهای اجتماعی و سواد رسانه‌ای کودکان تأثیر معناداری بر انتخاب کانال‌های ارتباطی و به اشتراک‌گذاری اطلاعات از سوی آن‌ها دارد. پاپایانو^۱ (۲۰۱۱) بررسی سواد رسانه‌ای در میان جوانان استفاده‌کننده از شبکه‌های اجتماعی در بین دانش‌آموزان و معلمان یونان پرداخته است. یافته‌های پژوهش نشان داد که دانش‌آموزان مورد بررسی مهارت‌های فنی برای کار با شبکه‌های اجتماعی از جمله فیس‌بوک را دارند ولی مهارت کافی برای جستجوی انتقادی و ارزیابی اطلاعات را نداشته و نسبت به مقررات و قوانین رسانه‌ها نیز آگاهی کافی ندارند. همچنین معلمان بر این باورند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند اثرات مخربی بر دانش‌آموزان آن‌ها داشته باشد، از این رو آموزش مهارت‌های سواد رسانه‌ای را برای دانش‌آموزان خود ضروری می‌دانند.

معلم فردی است که بنا به ضرورت شغلی و حرفه‌ای نیازمند برخورداری از اعتماد به نفس بالاست؛ زیرا او در محیط شغلی خود و در ارتباط با دانش‌آموزان و همچنین ارتباطات و تعاملات اجتماعی بیرون از محیط کار باید به گونه‌ای عمل نماید که دیگران ویژگی‌ها و شاخص‌های یک فرد برخوردار از اعتماد به نفس را به خوبی مشاهده کنند و تحت تأثیر آن قرار گیرند. امروزه تنوع در روش‌ها و الگوهای یاددهی و یادگیری از یک سو و پیشرفت‌های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات از سوی دیگر، ایجاب می‌کند تا معلمان بیش از گذشته خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اجتماعی خود در قبال دیگران را تقویت کنند و از آن‌ها برای پیشبرد فعالیت‌های اجتماعی و حرفه‌ای خود استفاده نمایند. بهره‌گیری از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در فرآیند آموزش، اهمیت و ضرورت آشنایی و تسلط معلمان را در جهت استفاده از انواع رسانه‌ها را به منظور تدریس موفق و اثربخش دوچندان ساخته است که در این بین برخورداری از سواد رسانه‌ای برای استفاده از انواع رسانه‌ها به ویژه در زمینه آموزش و تدریس یک ضرورت انکارناپذیر است. به همین دلیل نیز معلمان نیز همانند همه گروه‌های اجتماعی که برای به کارگیری انواع رسانه‌ها، به سواد نوینی به نام سواد رسانه‌ای نیاز دارند تا به واسطه آن بتوانند استفاده مطلوبی از رسانه‌ها

---

^۱. Papaioannou

برای فعالیت‌های شغلی و غیر شغلی خود داشته باشند.

روش پژوهش

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین اعتمادبه‌نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش آموزان از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود به روش توصیفی - همبستگی به انجام رسیده است. جامعه آماری پژوهش شامل ۳۹۸ نفر از معلمان زن مقطع ابتدایی شهرستان دورود است که حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۱۹۶ نفر تعیین گردید. برای گردآوری داده‌های موردنیاز پژوهش پرسشنامه‌های ذیل مورداستفاده قرار گرفتند:

پرسشنامه اعتمادبه‌نفس کوپراسمیت: این پرسشنامه مشتمل بر پنج موضوع انجام وظایف شغلی، روابط اجتماعی، خانواده، خود و آینده و دارای چهار خرده مقیاس اعتمادبه‌نفس عمومی، اعتمادبه‌نفس اجتماعی، اعتمادبه‌نفس خانوادگی، اعتمادبه‌نفس شغلی است که دارای ۵۸ سؤال دوگزینه‌ای با گزینه‌های «بلی» و «خیر» است که هر فرد متناسب با وضعیت خود یکی از گزینه‌ها را انتخاب می‌کند. پرسشنامه اعتمادبه‌نفس کوپراسمیت از اعتبار و روایی قابل قبولی برخوردار است. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ را برای نمره کلی آزمون گزارش کرده‌اند. پایایی پرسشنامه مذکور برای این پژوهش بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ برآورد گردید.

پرسشنامه محقق ساخته سواد رسانه‌ای

این پرسشنامه محقق ساخته در قالب ۱۶ سؤال با طیف ۵ تایی لیکرت از (کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) طراحی گردید که با استفاده از آن سواد رسانه‌ای معلمان در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان (شاد) موردسنجش قرار گیرد. پس از طراحی پرسشنامه و به‌منظور تعیین پایایی آن، پرسشنامه بین یک گروه ۳۰ نفره از جامعه آماری توزیع گردید که پس از گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از فن آلفای کرونباخ پایایی آن ۰/۸۱ محاسبه شد.

پس از گردآوری پرسشنامه‌ها، داده‌های گردآوری شده طبقه‌بندی و با استفاده از

بررسی رابطه بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی...؛ سلیمی و ترکیان تبار | ۲۱۳

نرم‌افزار آماری SPSS24 تجزیه و تحلیل شدند. برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنف استفاده شد که نتیجه این آزمون نشان از توزیع نرمال داده‌ها گردآوری شده داشت و به همین جهت نیز آزمون پیرسون برای بررسی فرضیه‌های پژوهش مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها

آزمون فرضیه اصلی

- از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۱. آزمون همبستگی بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه

اجتماعی دانش‌آموزان

۰/۶۹۵	ضریب همبستگی پیرسون	اعتماد به نفس
۰/۴۸۳	ضریب تعیین R2	
۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری	
۱۹۶	تعداد	

نتایج جدول (۱) بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه شده بین اعتماد به نفس و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) برابر ۰/۶۹۵ است؛ که با توجه به این که سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است. با احتمال ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم بین متغیرهای مورد بررسی رابطه معنی‌دار وجود دارد. بر این اساس ادعای محقق مبنی وجود رابطه بین اعتماد به نفس و سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأیید می‌گردد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر اعتماد به نفس توانسته است ۴۸۳٪ درصد از تغییرات سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند.

آزمون فرضیه فرعی اول

از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس عمومی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۲. آزمون همبستگی بین اعتمادبه‌نفس عمومی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه

اجتماعی دانش‌آموزان

۰/۵۴۸	ضریب همبستگی پیرسون	اعتمادبه‌نفس عمومی
۰/۳۰۱	ضریب تعیین R2	
۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری	
۱۹۶	تعداد	

نتایج جدول (۲) بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه‌شده بین اعتمادبه‌نفس عمومی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) برابر ۰/۵۴۸ است. با توجه به این که سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است. با احتمال ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم بین متغیرهای موردبررسی رابطه معنی‌دار وجود دارد. بر این اساس ادعای محقق مبنی وجود رابطه بین اعتمادبه‌نفس عمومی و سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان تائید می‌گردد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر اعتمادبه‌نفس عمومی توانسته است ۳۰۱٪ درصد از تغییرات سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند.

آزمون فرضیه فرعی دوم

از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس اجتماعی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۳. آزمون همبستگی بین اعتمادبه نفس اجتماعی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان

۰/۵۰۵	ضریب همبستگی پیرسون	اعتمادبه نفس اجتماعی
۰/۲۵۵	ضریب تعیین R2	
۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۱۹۶	تعداد	

نتایج جدول (۳) بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه شده بین اعتمادبه نفس اجتماعی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) برابر ۰/۵۰۵ است. با توجه به این که سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است. با احتمال ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم بین متغیرهای مورد بررسی رابطه معنی دار وجود دارد. بر این اساس ادعای محقق مبنی وجود رابطه بین اعتمادبه نفس اجتماعی و سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأیید می‌گردد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر اعتمادبه نفس توانسته است ۲۵۵٪ درصد از تغییرات سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند.

آزمون فرضیه فرعی سوم

از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه نفس خانوادگی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۴. آزمون همبستگی بین اعتمادبه نفس خانوادگی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان

۰/۴۹۵	ضریب همبستگی پیرسون	اعتمادبه نفس خانوادگی
۰/۲۴۵	ضریب تعیین R2	
۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۱۹۶	تعداد	

نتایج جدول (۴) بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه شده بین اعتمادبه‌نفس خانوادگی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان (شاد) برابر ۰/۴۹۵ است. با توجه به این که سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است. با احتمال ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم بین متغیرهای موردبررسی رابطه معنی‌دار وجود دارد. بر این اساس ادعای محقق مبنی وجود رابطه بین اعتمادبه‌نفس خانوادگی و سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش آموزان تأیید می‌گردد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر اعتمادبه‌نفس خانوادگی توانسته است ۲۴۵٪ درصد از تغییرات سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش آموزان را پیش‌بینی کند.

آزمون فرضیه فرعی چهارم

از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس شغلی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۵. آزمون همبستگی بین اعتمادبه‌نفس شغلی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی

دانش آموزان

۰/۴۰۴	ضریب همبستگی پیرسون	اعتمادبه‌نفس شغلی
۰/۱۶۳	ضریب تعیین R ²	
۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری	
۱۹۶	تعداد	

نتایج جدول (۵) بیانگر این است که میزان همبستگی محاسبه شده بین اعتمادبه‌نفس شغلی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش آموزان (شاد) برابر ۰/۴۰۴ است. با توجه به این که سطح معناداری ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ است. با احتمال ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم بین متغیرهای موردبررسی رابطه معنی‌دار وجود دارد. بر این اساس ادعای محقق مبنی وجود رابطه بین اعتمادبه‌نفس و سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در

استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأیید می‌گردد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیر اعتمادبه‌نفس شغلی توانسته است ۱۶۳٪ درصد از تغییرات سواد رسانه‌ای معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین اعتمادبه‌نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود به روش توصیفی-همبستگی به انجام رسیده است. آزمون فرضیه اصلی پژوهش نشان داد که از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نتیجه آزمون فرضیه فرعی اول پژوهش نشان داد که از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس عمومی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نتیجه آزمون دومین فرضیه فرعی پژوهش حاکی از آن است که از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس اجتماعی با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نتیجه آزمون سومین فرضیه فرعی پژوهش نشان داد که از دیدگاه معلمان خانوادگی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نتیجه آزمون چهارمین فرضیه فرعی پژوهش نیز مبین آن است که از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود بین اعتمادبه‌نفس شغلی و سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نتایج به‌دست آمده از آزمون فرضیه اصلی و فرضیه‌های فرعی این پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش‌های دوست‌محمدی و خجسته (۱۳۹۷) ریا و همکاران (۱۳۹۶)، خسروی (۱۳۹۴)، طبرسا و نظری پور (۱۳۹۱)، مک‌نلی و هاروی (۲۰۲۱)، مالرینو و همکاران^۱ (۲۰۲۱)، تامارنا^۲ (۲۰۱۸)، کلیک (۲۰۱۷)،

1. Malureanu et al.

2. Thamarana

آسپارهاوا (۲۰۱۵) و پاپایانو (۲۰۱۱) که در مطالعات و پژوهش‌های خود بر خورداری از اعتماد به نفس و سواد رسانه‌ای را برای استفاده درست و بهینه از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی و همچنین بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری مؤثر دانسته‌اند، همسو بوده است.

در نظام‌های آموزشی عصر حاضر انواع رسانه‌ها و کاربرد آن‌ها در حوزه‌های مختلف ارزش و اهمیت دوچندانی یافته‌اند به گونه‌ای که همه افراد و گروه‌های اجتماعی برآند تا با استفاده و بهره‌گیری از این رسانه‌ها، فعالیت‌های فردی و اجتماعی و سازمانی خود را به شکل مطلوب‌تری انجام دهند. حرفه معلمی در زمره حرفه‌هایی که به دلیل تنوع فراوان در روش‌ها و الگوهای تدریس همانند سایر حرفه‌ها نیازمند استفاده از انواع رسانه‌ها هستند. بهره‌گیری درست و بهینه از رسانه‌ها نیز مستلزم سواد رسانه‌ای است که به فرد توانایی می‌دهد تا بتواند اطلاعات درست و دقیق را جستجو، شناسایی و به‌درستی مورد استفاده قرار دهد. این توانایی برای معلمان به‌ویژه در جهان امروز که نظام‌های آموزشی تحولات فراوانی را به خود دیده‌اند و به طرز شگرفی تحت تأثیر فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی قرار گرفته‌اند اهمیت فراوان یافته است، به گونه‌ای که نداشتن سواد رسانه‌ای تأثیر نامطلوبی در ارائه و انتقال اثربخش مطالب و مفاهیم درسی به دانش‌آموزان خواهد داشت.

برای انجام هر کاری خودباوری و اعتماد به نفس یک ضرورت اساسی است. اعتماد به نفس جرئت و جسارت منطقی فرد را برای انجام کارهایش افزایش داده و او را یاری می‌کند تا با ایمان به توانایی‌ها و قابلیت‌های خود برای انجام آنان تلاش کند. در حرفه معلمی نیز، معلمان برای استفاده درست و بهینه از انواع رسانه‌ها نیازمند خودباوری و اعتماد به نفس در بهره‌گیری از چنین رسانه‌هایی را دارند؛ زیرا رسانه‌ها با گذشت زمان دچار تحول می‌شوند و به همین دلیل نیز ضرورت ایجاب می‌کند تا معلمان دانش خود را در رابطه با شناخت رسانه‌ها روزآمد سازند. بدون شک به هر میزان که دانش و آگاهی و به عبارت بهتر سواد رسانه‌ای بالایی برخوردار باشند این آگاهی و شناخت می‌تواند اعتماد به نفس آنان را در استفاده از انواع رسانه‌ها و فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی افزایش دهد. برای تحقق این مهم ضرورت دارد از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی هدفمند و کارآمد،

آموزش‌های لازم برای شناخت هرچه بیشتر روش‌ها و الگوهای تدریس نوین و امکانات لازم برای تدریس اثربخش ارائه شود تا معلمان علاوه بر اشراف و تسلط بر انواع روش‌ها و الگوهای تدریس، با نحوه استفاده درست و بهینه از انواع رسانه‌ها آشنایی پیدا کرده و دانش و سواد رسانه‌ای خود را برای بهره‌گیری هر چه بهتر از رسانه‌ها افزایش دهند. بدون شک افزایش دانش و آگاهی آنان در زمینه سواد رسانه‌ای، بر تقویت اعتماد به نفس آنان در خصوص بهره‌گیری از انواع رسانه‌ها تأثیر مثبت داشته، در نهایت منجر به آموزش و تدریس موفق و اثربخش می‌شود.

ORCID

Maryam Salimi

Mansour Torkiantabar

<https://orcid.org/0000-0001-5957-8630>

<https://orcid.org/0000-0001-5474-0870>

منابع

- بهارلو، فیروزه و هاشمی، سیده آمنه. (۱۳۹۸)، راهکارهای عملی افزایش اعتمادبه‌نفس در کودکان. *پژوهشنامه اورمزد*، شماره ۱۲(۴۷)، ۱۵۰-۱۷۰.
- خسروی، ولی‌الله. (۱۳۹۴). تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر سلامت روحی و روانی افراد جامعه در ایران. *دومین فرامیابی ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان‌شناسی*. مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، ایران.
- دوست محمدی، مهدیه و خجسته، سعیده. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با اعتمادبه‌نفس و سلامت روان اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز کرمان. *فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۸(۲)، ۲۵۱-۲۷۲.
- سلیمانی، ندا و کریمی، لاله. (۱۳۹۶). تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر سطح اعتمادبه‌نفس جوانان. *فصلنامه رسانه*، ۲۸(۲)، ۱۰۱-۱۱۹.
- محمدی، مهدی و جعفری، سکینه. (۱۳۹۱). رابطه ویژگی‌های سازمانی، دانش، مهارت و نگرش معلمان مقطع دبیرستان با احساس اعتمادبه‌نفس آنان در به‌کارگیری ICT در تدریس: ارائه مدل توضیحی. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۴(۱)، ۱۰۵-۱۳۶.
- مقدس زاده، حسن، یمین فیروز، موسی و علی محمدی، خدیجه. (۱۳۹۵). بررسی رابطه مهارت‌های سواد اطلاعاتی با اثربخشی معلمان: مطالعه موردی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان ساری. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۶(۱)، ۳۰۶-۳۲۰.

References

- Asparouhova, K. (2015). *Tweens logged in: How social norms and media literacy relate to children's usage of social media*. Master Thesis, Department of Media and Communication, School of Economics and Political Science, London
- Classrooms: A study of teachers' knowledge, confidence, and integration. *Journal of Media Literacy Education*, 13(1), 108-130. <https://doi.org/10.23860/JMLE-2021-13-1-10>
- Hattani, H. A. (2019). Media Literacy Education in Secondary School: Teachers' Attitudes. *Journal of Media Research*, 12, 1(33), 5-26.
- KiliÇ, D.B.C (2017). examining music teachers' self-confidence levels in using Information and communication technologies for education based on measurable variables. *Educational and reviews*, 12(3), 101-107.

- Malureanu, A., Panisoara, G. & Lazar, I. (2021). The Relationship between Self-Confidence, Self-Efficacy, Grit, Usefulness, and Ease of Use of eLearning Platforms in Corporate Training during the COVID-19 Pandemic. *Sustainability*, 13 (12), 6633. <https://doi.org/10.3390/su13126633>
- McNelly, T. A. & Harvey, J. (2021). Media literacy instruction in today's
- Meehan, R. B., Walker, A. & Wells, S., Schwarz. (2015). Media Literacy in Teacher Education: A Good Fit across the Curriculum. *The National Association for Media Literacy Education's Journal of Media Literacy Education* 7(2), 81–86.
- Papaioannou, T. (2011). Assessing digital media literacy among youth through their use of social networking sites. *Revista de Informatica Sociala*, 8 (15), 36-48.
- Srivastava, R. & Joshi, S. (2014). Relationship between self-concept and self-esteem in adolescents. *International Journal of Advanced Research*, 2(2), 36-43.
- Thamarana, S. (2018). Teachers' Perceived Self-confidence in the Use of ICTs in English Language Teaching. Eltai Tirupathi Chapter 6th Annual International Conference, Tirupathi, India.
- Thoman, E. & Jolls, T. (2003). *Literacy for the 21st century: An overview & Orientation Guide to media literacy education*. Center for Media Literacy (CML).

References [In Persian]

- Baharlo, F. & Hashemi, S. A. (2018), practical ways to increase self-confidence in children. *Ormazd Research*, 12 (47), 150-170. [In Persian]
- Doust Mohammadi, M. & Khojasteh, S. (2017). Investigating the relationship between the use of social networks with self-confidence and mental health of faculty members and students of Payam Noor University, Kerman Center. *Culture in Islamic University*, 8 (2), 251-272. [In Persian]
- Khosravi, V. (2014). *The impact of social networks on the mental health of people in society in Iran*. The second national conference on sustainable development in educational sciences and psychology, social and cultural studies, Tehran, Iran. [In Persian]
- Mohammadi, M. & Jafari, S. (2013). The relationship between high school teachers' organizational characteristics, knowledge, skills and attitudes with their sense of self-confidence in using ICT in teaching: presentation of an explanatory model. *Journal of Teaching and Learning Studies*, 4 (1), 105-136. [In Persian]
- Moghadaszadeh, H., Yamin Firouz, M. & Ali Mohammadi, Kh. (2015).

Investigating the relationship between information literacy skills and teachers' effectiveness: a case study of elementary school teachers in Sari city. *Library and Information Research Journal*, 6(1), 306-320. [In Persian]

Soleimani, N. & Karimi, L. (2016). The effect of using social networks on the self-confidence level of young people. *Media Quarterly*, 28 (2), 101-119. [In Persian]

استناد به این مقاله: سلیمی، مریم و ترکیان تبار، منصور. (۱۴۰۲). بررسی رابطه بین اعتماد به نفس با سواد رسانه‌ای در استفاده از شبکه اجتماعی دانش‌آموزان از دیدگاه معلمان زن مقطع ابتدایی شهر دورود. *فصلنامه علمی بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۱۰(۳۷)، ۲۰۱-۲۲۲. DOI: 10.22054/JKS.2021.62915.1464

Name of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.